וקיימא לן כגזלן לר"ש: גופא רבי אומר אומר אני גנב כגזלן איבעיא להו כגזלן דרבנן קאמר ולא קני או דלמא כגזלן דר"ש קאמר וקני ת"ש נטלו מוכסין חמורו וכו' מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב אי אמרת בשלמא רבי כגזלן דר"ש קאמר וקני הא מני רבי היא משום הכי קני אלא אי אמרת כגזלן דרבנן קאמר ולא קני הא מני לא רבי ולא ר"ש ולא רבנן הב"ע בלסטים מזויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ת"ש הגנב והגזלן והאנס הקדשן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב אי אמרת בשלמא (א) גנב כגזלן דר"ש קאמר משום הכי קני אלא אי אמרת גנב כגזלן דרבנן הא מני בלסטים מזויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן א"ל רב אשי לרבה ת"ש [א]דמתני רבי לרבי שמעון בריה לא דבר שיש בו אחריות ממש אלא אפילו פרה וחורש בה חמור ומחמר אחריו חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן טעמא מפני כבוד אביהן הא לאו כבוד אביהן לא ש"מ רבי גזלן דר"ש קאמר ש"מ: וכן נחיל של דבורים: מאי וכן הכי קאמר אפילו נחיל של דבורים [א]דקנין דרבנן הוא סד"א האי כיון דרבנן בעלמא הוא דקני ליה אפילו סתמא נמי מייאש קמ"ל אם נתייאשו הבעלים אין אי לא לא: א"ר יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה וקטן כו': אשה וקטן בני עדות נינהו אמר רב יהודה אמר שמואל הכא במאי עסקינן [ב]כגון שהיו בעלים מרדפין אחריהם ואשה וקטן [ב]מסיחין לפי תומם ואומר מכאן יצא נחיל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר [ג]אלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא [ג]והאמר רב יהודה אמר שמואל [ד]מעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מבית הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי וחבירי בדילין ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבי לכהונה על פיו [ד]בתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא [ה]כי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקוט עצים דעתי על אמי [ה]והשיאה רבי על פיו לכהונה [ה]בשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']: [ו]תניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סוכו של חבירו להציל את נחילו ונוטל דמי סוכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא שופך יינו ומציל את דובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שע"מ כן הנחיל [ו]יהושע לישראל את הארץ: **מתני'** [ז]המכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה הימנו: **גמ'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי ליחוש דילמא זבנינהו והוא ניהו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב [ז]כגון שבאו בני אדם בתוך ביתו ועמד והפגין בלילה ואמר נגנבו כליי כ"ש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרב [ח]כגון שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלנו בתוך ביתו יצאו ואנבורקראות של כלים על כתפיהם [א] והכל אומרים נגנבו כליו של פלוני ודלמא כלים הוו ספרים לא הוו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים וליחוש דלמא זוטרי וקא טעין רברבי א"ר יוסי בר חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין חדתי [ט]אמר רב [י]כגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב [ח]בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ט בדמי קננהו ה"מ דקננהו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא [כ]לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו

לא

דתקנה בעלמא תקנו ליה. משום דרכי שלום כמו יוני שובך ותימה דאמאי לא קני להו מדאורייתא בהגבהת הכוורת:

המכיר כליו וספריו ביד אחר כו'. לפני יאוש איירי כדפירש הקונטרס דאי לאחר יאוש דאיכא יאוש ושינוי רשות לא היה מתחייב להחזיר ונראה דבספרים הוי לעולם לפני יאוש שאין רגילות להתייאש מספרים ולא מיבעיא מגנבים עובדי כוכבים דלא מייאש אפי' מכלים כיון דדייני בגיותא כדאמר לעיל אלא אפי' בגנב ישראל אין רגילות להתייאש מספרים דסוף יבאו ליד ישראל דאין גנבים מוכרין אותן רק לישראל ולסוף חוזרין לבעלים ובכלים נמי איירי לפני יאוש ואפילו לרבנן נמי דאמרי סתם גניבה יאוש בעלים הוא איירי כגון שהבעלים רודפין אחריו וידוע שלא נתייאשו מהן מעולם מ"מ נוטל מה שנתן מפני תקנת השוק כדאמר בגמרא וא"ת בלא תקנה יטול מה שנתן דמאי אמר להציל נתכוונתי ולהשיב אבידה וי"ל דמיירי שהיה יכול לתבוע מבני אדם שלנו בתוך ביתו אפילו לא היה זה קונה אותם ועי"ל דלא שייך למימר הכי כלל שהרי הלוקח טוען שקנה מאדם אחר נאמן ולא מאותם שלנו בתוך ביתו כדקתני סיפא שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה ממנו והא דלא קאמר שאני אומר שהוא מכרן לו משום שאין הלוקח טוען שזה מכרן ומה שמקשה' אמאי נאמן לומר לקוחין הן בידי והלא ספרים עשויין להשאיל ולהשכיר מפורש בסוף המקבל (ב"מ דף קטז. ושם ל):

דקאמרי הללו כליו של פלוני. כלומר כשיצא הקול אומרים אלו כליו וספריו של פלוני שבני אדם הללו נושאין והן מכירין שהם חדשים:

אמר

וקיימא לן. לקמן דהא גנב כגזלן דקאמר רבי כגזלן דר"ש קאמר דקני ולא כגזלן דרבנן דלא קני: **הא לאו מפני כבוד אביהם לא.** אלמא גזלן לרבי קני כר"ש וקאמר גנב כגזלן אלמא תרווייהו קני: **מאי וכן.** (ב) פשיטא דקני ביאוש דמ"ש נחיל מכסות: **קנין דרבנן הוא.** דאין כאן גזל אלא מפני דרכי שלום דהא דהפקר נינהו ותניא (חולין דף קמא:) יוני שובך ויוני עלייה אין בהן משום גזל אלא מפני דרכי שלום: **מרדפין אחריהם.** קודם דינור הקטן דרגלים לדבר דשלו הם: **לעדות אשה.** שמע מן התינוקות שהיו אומרים הרי אנו הולכין לספוד ולקבור איש פלוני כפ' בתרא דיבמות (דף קכא:): **והטבילוני.** לפי שדרכו של תינוק לטפח בשרצים וטומאות: **בדילין ממני.** מפני תרומתי: **בתרומה דרבנן.** בזמן הזה דרבי לאחר חורבן היה ואיכא מ"ד לא קידשה לעתיד לבא(ט): **והשיאה רבי לכהונה.** ואע"ג דאיסורא דאורייתא היא משום זונה: **בשבויה הקילו.** דספיקא בעלמא היא: **שיהא שופך יינו.** במתני' הוא זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסדקה חבית של דבש(י): **וטוען פשתנו.** אם מת חמור חבירו הטעון פשתן בדרך וחמורו של זה טעון עצים: **מתני' שם גניבה.** שיצא קול שנגנבו כליו: **נשבע לוקח כמה נתן ויטול.** ויחזיר לו כליו ולפני יאוש קמיירי: **גמ' הפגין.** צעק: **עילא מצא.** פירכא היא. כלומר עילא מצא כשמכר כליו ונתחרט וידע שמכרן לוקח לאחר עמד והפגין וצעק בלילה להאמין דבריו כשיערער: **אנברקראות.** חבילות: **בדמי קננהו.** דהבא במחתרת בר מיתה הוא כדכתיב(כ) אם במחתרת ימצא הגנב וגו' וכיון דאי הוה בידיה פטור כי מכרן לאחר אמאי מהדר להו לוקח:

לא

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פ"ו מהלכות גזילה הל' יד טוש"ע ח"מ סי' שע:

סו ב מיי' שם הל' טו:

סז ג מיי' פי"ג מהלכות גירושין הל' כח והל' יח ופי"ב שם הלכה כט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' יז סעיף ג:

סח ד מיי' פ"כ מהל' איסורי ביאה הל' יד סמג לאוין קטז טוש"ע אה"ע סי' ג סעיף א:

סט ה מיי' שם הל' א:

ע ו מיי' שם פי"ח הל' יח סמג שם טוש"ע אה"ע סי' ז סעיף א:

עא ז ח ט י כ מיי' פ"ו מהלכות גניבה הל' י והלכה יא ועיין בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סמג עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שנו סעיף א:

◆

מוסף רש"י

והטבילוני. מפני שסתם תינוק מטפח באשפות ושרצים מצויין שם (כתובות כו.). **לאכול בתרומה לערב.** דצריך הערב שמש (שם). **רב חנא קרטיגנא הוי משתעי.** רב חנא דמן קרטיני היה מספר מעשה זה (שם כו:). **בשבויה הקילו.** דחששא בעלמא הוא דאיכא, שמא נבעלה לעכו"ם ופסולה לכהונה (שם כג.). **להציל את נחילו.** נחיל של דבורים שהלכו לשדה חבירו ונתיישבו על שוכתו של אילן ואם יטול אחד אחד הן פורחות ואובדות, מאחר שנתנו עיניהן באותה שוכה, לפיכך קוצצה ונותן לו דמים (לעיל פא:). **ומציל את דובשנו.** זה בא בכדו של יין וזה בא בכדו של דבש ונסדקה חבית של דבש, וכן זה בא בחבילת פשתן על חמורו וזה בא בחבילת עצים ומת חמורו של בעל פשתן, יפרק זה את עציו ויטעינו (שם). **הבא במחתרת.** חתר את הבית ממש, ונטל כלים ויצא פטור. מלהחזירם אע"פ שהם קיימין, מאי טעמא **בדמי קננהו.** בדמי נפשו קנאן הואיל ונתחייב מיתה בלקיחתם (סנהדרין עב.).

מסורת הש"ס

א) [לעיל קיא: קיב.], ב) יבמות קכא: גיטין יט: כח:, ג) כתובות כו., ד) שם כז:, ה) [כתובות כג. וש"נ], ו) לעיל פא:, ז) גי' הרי"ף א"ר אבהו, ח) [סנהדרין עב.], ט) [עי' שבועות טז.], י) [לקמן קטו.], כ) [שמות כב], ל) [ד"ה והא],

◆

הגהות הב"ח

(א) גמרא אי אמרת בשלמא גזלן דר' שמעון קאמר משום הכי קני אלא אי אמרת גזלן דרבנן קאמר מני כצ"ל ותיבת גנב נמחק ב' פעמים: (ב) רש"י ד"ה מאי וכן. נ"ב עיין פרשב"ם ב"ב דף נג ע"ב:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' והכל (רשום עליו אות א') אומרים כו' כגון (רשום עליו אות ב') דאמרי הללו כו'. נ"ב למסקנא (רשום על תיבת למסקנא אות א"ב) כגון דאמרי הללו כו' א"נ לכ"ע מכאן עד שם ועי' רמב"ם:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones